

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Apelacyjnego Katarzyna Wróblewska (spr)

Sędziowie: Sądu Apelacyjnego Katarzyna Capałowska

Sądu Okręgowego Beata Adameczyk - Łabuda (del)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Marzena Brzozowska

przy udziale Prokuratora Gabrieli Marczyńskiej - Tomali

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2023 r.

sprawy z wniosku K. Ł.

w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za poniesioną szkodę i doznaną krzywdę wynikłe z niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w sprawie Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie Ds. 1699.2019

na skutek apelacji wniesionych przez pełnomocnika wnioskodawcy, prokuratora, Komendanta Powiatowego Policji od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 maja 2021r. sygn. akt VIII Ko 116/20,

I. wyrok w zaskarżonej części, w zakresie rozstrzygnięcia z pkt 1, zmienia w ten sposób, iż podwyższa kwotę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę do 21 000 (dwadzieścia jeden tysięcy) złotych,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. wydatkami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa,

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru przed Sądem Apelacyjnym.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 315/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	3	

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie VIII Wydział Karny z dnia 10 maja 2021r. sygn. akt VIII Ko 116/20

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
			Nie dotyczy		
<u>2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
		Nie dotyczy			

2.2. Ocena dowodów

<u>2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów</u>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	Nie dotyczy	

<p><u>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</u></p>		
<p>Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2</p>	<p>Dowód</p>	<p>Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu</p>

<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEZ ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	
	<p>1. I. Apelacja Prokuratora Okręgowego w Warszawie</p> <p>2. Na zasadzie art. 425 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 427 kpk i 444 kpk skarżący postawił zarzut dotyczący wysokości zasądanego zadośćuczynienia na niekorzyść K. Ł..</p> <p>3. Skarżący zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na niezasadnym przyjęciu, że kwota 15.000 złotych zasądzona tytułem zadośćuczynienia za zatrzymanie w dniu 23 X 2019 do 25 X 2019 r. jest odpowiednia i uwzględnia poniesione krzywdy oraz skutecznie je rekompensuje, podczas gdy prawidłowa analiza i ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że sąd meriti ustalił nadmiernie wygórowaną wartość rekompensacyjną.</p> <p>4. Prokurator postawił także zarzut obrazy przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art.</p>	

	7 kpk poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego, dokonaną z pominięciem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>W ocenie Sądu Apelacyjnego, apelacja oskarżyciela publicznego ma charakter polemiczny z ustaleniami sądu meriti. Zwrócić należy uwagę, iż w uzasadnieniu apelacji skarżący nie kwestionuje ustaleń faktycznych sądu, jak też podziela pogląd, że zatrzymanie K. Ł. było niewątpliwie niesłuszne w rozumieniu art. 552 § 4 kpk. Przytacza także szereg słusznych tez dotyczących ustalenia odpowiedniego zadośćuczynienia. Zgadza się także z sądem, iż wysokość zadośćuczynienia powinna służyć złagodzeniu doznanej krzywdy.</p> <p>Jednak apelujący odnosząc się już do wysokości kwoty wskazuje, wyłącznie na wysokość kwot zasądzanych w analogicznych wypadkach. W ocenie sądu II instancji z takim podejściem nie można się zgodzić, albowiem w każdej sprawie należy badać konkretną sytuację danej osoby i wysokość należnego jej zadośćuczynienia. Skarżący jedynie polemicznie stwierdza, że warunki osadzenia wnioskodawcy, ani dolegliwości nie odbiegały od typowych, podczas gdy sąd I instancji właśnie obszernie i rzeczowo ocenił większe dolegliwości jakich doznał wnioskodawca, co znalazło przełożenie na wysokość orzeczonej kwoty.</p>		

Odnosnie zarzutu naruszenia art. 7 kpk, w zasadzie w apelacji nie przedstawiono uzasadnienia tego zarzutu. W tym miejscu przypomnieć należy ugruntowane od lat stanowisko doktryny, że zasada swobodnej oceny dowodów, leżąca u podstaw prawidłowego wyrokowania, nie może prowadzić do dowolności ocen i takiego wyboru dowodów, którego prawidłowości nie dałoby się skontrolować w trybie apelacyjnym. Ustalenia faktyczne wyroku tylko wtedy nie wykraczają poza ramy swobodnej oceny dowodów, gdy poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy przeprowadzonych dowodów, których ocena nie wykazuje błędów natury faktycznej czy logicznej, zgodna jest ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz prowadzi do sędziowskiego przekonania, odzwierciedleniem którego powinno być uzasadnienie orzeczenia. Jeżeli oskarżyciel publiczny kwestionuje dokonaną przez sąd ocenę dowodów, to zarzut obrazy art. 7 kpk powinien sformułować w taki sposób, aby z jego treści wynikała istota obrazy tego przepisu w danej sprawie, tj. w treści zarzutu należy wskazać jaki konkretnie dowód (czy dowody) został przez sąd oceniony dowolnie oraz - co istotne - w czym ta dowolność się przejawiała.

Niezwykła wprost lakoniczność zarzutów, generalnie nie pozwala na większe odniesienie do powyższego, poza stwierdzeniem ich bezzasadności.

Wniosek

<p>Wniosek o obniżenie zasądzonej kwoty zadośćuczynienia do kwoty 8000 zł</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięzłe o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Sąd Apelacyjny nie znalazł powodów do zmiany orzeczenia w kierunku postulowanym przez skarżącego. Skarżący nie uzasadnił wniosku w sposób wystarczający, aby złagodzić, czy zmniejszyć kwotę zadośćuczynienia do 8 tysięcy złotych.</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	
	<p>II. Apelacja Komendanta Powiatowego Policji dla Powiatu Warszawskiego z/s w S. (sporządzona przez radcę prawnego S. T.)</p> <p>1) Postawiono zarzut obrazy przepisów postępowania, to jest art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk w zw. z art. 552 § 4 kpk poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów i błędne przyjęcie, że zatrzymanie wnioskodawcy było zatrzymaniem niewątpliwie niesłusznym, podczas gdy dokonane zatrzymanie było zgodne z prawem,</p> <p>2) Obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk w zw. z art. 445 § 1 i 2 kc poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów i brak uzasadnienia przyjętego kryterium kwotowego, podczas gdy wysokość zadośćuczynienia należy oceniać indywidualnie i stosownie do</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>

rozmiarów krzywdy i skutków, jakie zatrzymanie w konkretnym przypadku spowodowało, a także przy zastosowaniu wypracowanego orzecznictwa w tym zakresie,

Apelująca postawiła zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na błędnym przyjęciu, że wskutek działania funkcjonariuszy policji KPP wnioskodawca doznał cierpień psychicznych związanych z zatrzymaniem poprzez powzięcie informacji o jego zatrzymaniu przez współlokatora, właściciela mieszkania oraz władz uczelni, skutkiem czego jego opinia została nadszarpnięta.

Kolejny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegał na przyjęciu, że wskutek działania funkcjonariuszy policji stan psychiczny wnioskodawcy uległ pogorszeniu, podczas gdy z materiału dowodowego przedstawionego przez wnioskodawcę wynikało, że problemy ze stanem psychicznym wnioskodawcy trwały na długo przed zatrzymaniem w sprawie, a samo zatrzymanie nie miało wpływu na jego zdrowie psychiczne.

Kolejny zarzut dotyczy błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia będący konsekwencją obrazy przepisów postępowania, polegający na ustaleniu, że rozmiar cierpień psychicznych wnioskodawcy uzasadnia ustalenie wysokości zadośćuczynienia na kwotę 15 tys. złotych, a odwołanie się do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia prowadzi do przyznania zobiektywizowanej kwoty zadośćuczynienia, podczas gdy przy określaniu wysokości

	<p>zadośćuczynienia należy odnosić się do spraw podobnych, tym samym wysokość zadośćuczynienia ustalona w zaskarżonym wyroku prowadzi do niestosownego wzbogacenia wnioskodawcy, a powołanie się do przeciętnej kwoty wynagrodzenia w stosunku do bezrobotnego, pozostającego na utrzymaniu rodziców studenta prowadzi do zasądzenia kwoty znacznie przewyższającej cierpienia, na które wskazał wnioskodawca.</p> <p>Pełnomocnik wniosła także odpowiedź na apelację wnioskodawcy (k. 173- 175), jak też pismo z dnia 3 kwietnia 2023r. w którym wskazano na zakres zaskarżenia wyroku Sądu Okręgowego.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>W ocenie Sądu Apelacyjnego, przedmiotowe zarzuty nie są zasadne. Zarzut naruszenia art. 7 kpk nie może zresztą ograniczać się do wskazania wadliwości sędziowskiego przekonania o wiarygodności jednych, a niewiarygodności innych źródeł czy środków dowodowych, lecz powinien wykazać konkretne błędy w samym sposobie dochodzenia do określonych ocen, przemawiające w zasadniczy sposób przeciwko dokonaniem rozstrzygnięciu. W orzecznictwie sądowym wskazuje się, że chybiona jest praktyka zarzucania sądowi zaakceptowania pewnego dowodu, skoro zgłaszający ten zarzut, będąc obecnym w trakcie całego postępowania, akceptował ten stan rzeczy, nie podnosił w trakcie rozprawy żadnych wątpliwych kwestii, nie</p>		

domagał się wówczas dopuszczenia innego dowodu, oświadczając, że nie żąda uzupełnienia materiału dowodowego, a zatem godził się, by wyrok zapadł na podstawie przeprowadzonych już dowodów, co wynika chociażby z analizy protokołu z dnia 2 marca 2021r. Uwiarygodnienie zarzutu dowolnej oceny dowodów, wymaga wykazania w oparciu o fakty i ich pogłębioną logiczną analizę, że rzeczywiście sąd pominął dowody istotne dla rozstrzygnięcia, że uchybił regułom prawidłowego logicznego rozumowania, czy wreszcie uchybił wskazaniom wiedzy lub życiowego doświadczenia. Powyższego wymogu apelacja, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie spełniła. Sąd I instancji w sposób całkowicie kompleksowy, rzetelny i logiczny ocenił zgromadzone dowody, czego odzwierciedleniem jest uzasadnienie wyroku.

Przechodząc do pierwszego zarzutu, w realiach sprawy, Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że zatrzymanie wnioskodawcy było zatrzymaniem niewątpliwie niesłusznym. K. Ł. został w zasadzie wylegitymowany bez przyczyny, posiadał legalną przy sobie substancję, nie był wcześniej o nic podejrzewany. Niewątpliwie niesłuszne, w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k., jest takie zatrzymanie, które było stosowane z obrazą przepisów dotyczących zatrzymania oraz w sytuacji, gdy zatrzymanie powoduje dolegliwość, których dana osoba nie powinna doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie. W sprawie wnioskodawca został zakuty kajdankami i przetransportowany do miejsca zamieszkania, gdzie w obecności współlokatora przeszukano mieszkanie i nic nie odnaleziono. Jego zatrzymanie

jak uznał sąd I instancji było niewątpliwie niesłuszne, a ponadto wyjątkowo dolegliwe. Apelujący wskazując na atypowe zachowanie danej osoby, zdaje się zapominać o realiach sprawy, z których wynika, że wnioskodawca leczył się psychiatrycznie od około 3 lat (k. 69). Trudno zgodzić się z postulatem, że osoby zachowujące się atypowo winny być zatrzymane, skute kajdankami i przeszukane. Podstawowym warunkiem legalizującym zatrzymanie jest przecież istnienie uzasadnionego przypuszczenia, że określona osoba popełniła przestępstwo, a nie jej dziwne, atypowe zachowanie.

Tym niemniej w sprawie nie przyjęto, aby wskutek spersonalizowanych działań jakiegось konkretnego funkcjonariusza policji doznał K. Ł. cierpień. Krzywdą jest sam fakt niewątpliwie niesłusznego zatrzymania. Odpowiedzialność Skarbu Państwa opiera się na zasadzie ryzyka. Ustalenie zatem, że nie było podstaw do zatrzymania, a organ stosujący ten środek przymusu błędnie przyjmował istnienie takich podstaw, skutkuje uznaniem, że zatrzymanie było niewątpliwie niesłuszne. Nie decyduje bowiem świadomość danego organu, a całokształt okoliczności z momentu rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia. Przyjęcie odmiennej interpretacji, tj. ograniczenie uznania zatrzymania za oczywiście niesłuszne jedynie do zatrzymań dokonanych z naruszeniem przepisów prawa skutkowałoby uznaniem, że odpowiedzialność Skarbu Państwa

oparta jest na zasadzie winy, co nie ma miejsca.

W sprawie nie doszło do naruszenia art. 410 kpk, ani art. 7 kpk – albowiem sąd w oparciu o całokształt materiału dowodowego ustalił kwotę wysokości zadośćuczynienia. Trudno też zgodzić się z ogólnym postulatem wskazującym na inne orzecznictwo, podczas gdy w sprawie sąd meriti ocenił indywidualnie wysokość zadośćuczynienia, stosownie do rozmiarów krzywdy i skutków zatrzymania dla K. Ł..

Wbrew kolejnemu zarzutowi skarżącej, sąd I instancji prawidłowo ustalił, że w trakcie zatrzymania K. Ł. nie mógł przyjmować leków, po zatrzymaniu był hospitalizowany w szpitalu, po zatrzymaniu nie wiedział jak wrócić do domu, a ponadto wskutek przywiezienia go do miejsca zamieszkania w kajdankach, przeszukania mieszkania w obecności współlokatora, jak też zawiadomienia uczelni, doznał krzywdy w postaci utraty nieposzlakowanej opinii.

Całkowicie bezpodstawny jest zarzut, wskazujący na okoliczność, iż skoro wnioskodawca miał problemy psychiczne przed zatrzymaniem, to jego zatrzymanie nie miało wpływu na jego stan psychiczny. Wręcz przeciwnie doświadczenie w podobnych sprawach wskazuje, że osoby cierpiące na jakies zaburzenia psychiczne, są narażone na zintensyfikowanie doznanej krzywdy, osoba chora inaczej jak zdrowa postrzega rzeczywistość, jest narażona na większe poczucie krzywdy, strachu, czy zagrożenia. W tym zakresie apelująca nie

przedstawiła skutecznych zarzutów, poza polemicznymi twierdzeniami.

Pozbawienie wolności trwało szereg godzin, od 23 października 2019 o godzinie 21:25 do 25 października 2019r. godzina 12:24, a w jego czasie wnioskodawca miał problemy zdrowotne, co powodowało, że w sposób bardziej dotkliwy niż w pełni zdrowy człowiek znosił przymusową izolację. Po zwolnieniu wnioskodawca przez długi czas przeżywał to zdarzenie, miał lęki, był hospitalizowany w szpitalu psychiatrycznym. Wobec tych okoliczności, nie można przyjąć, w ślad za skarżącym, że nie należy się mu żadna kwota zadośćuczynienia.

Niewątpliwie kwota 15 tysięcy jest kwotą dużą (przy zmianach dokonanych przez sąd II instancji, o czym w dalszej części uzasadnienia), albowiem wskazuje na 3 krotne przeciętne wynagrodzenie w maju 2021r. To porównanie w świetle aktualnych warunków życiowych i realiów społecznych wskazuje na to, że zasądzona kwota jest kwotą wysoką, ale w omawianym tu przypadku jednocześnie kwotą "odpowiednią" w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. (po modyfikacji dokonanej przez sąd II instancji).

Zarzut apelującego, iż wnioskodawca jest osobą bezrobotną, jest słuszny, albowiem w czasie zatrzymania był studentem, na utrzymaniu rodziców, ale nie dotyczy przecież zasądzonej kwoty zadośćuczynienia, a sąd I instancji oddalił wniosek o odszkodowanie. Zadośćuczynienie wobec niewymierności poniesionej szkody niemajątkowej ma zrównoważyć K. Ł. negatywne przeżycia i ma przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec

czego jej wysokość musi przedstawiać realną wartość, jak w sprawie przyjął zasadnie sąd meriti.		
Wniosek		
<p>Wniosek o zmianę wyroku poprzez oddalenie wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie w całości, względnie o uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.</p> <p>Wniosek został częściowo zmodyfikowany pismem z dnia 3 kwietnia 2023r. w zakresie zaskarżenia wyłącznie pkt I i III wyroku.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
<p>W ocenie sądu odwoławczego, brak jest podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, zresztą w zasadzie skarżący nie uzasadnia powyższego wniosku. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wniosek o oddalenie wniosku w całości, także nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd I instancji przeprowadził w zakresie wnioskodawcy prawidłowo postępowanie dowodowe, zgromadził wszelkie dostępne dowodowy i dokonał ich prawidłowej oceny nie wykraczając poza normy przewidziane przez art. 7 kpk. Materiał dowodowy potwierdził, iż zatrzymanie wnioskodawcy było niewątpliwie niesłuszne, prawidłowo także uznał, że wnioskodawcy należne jest zadośćuczynienie we wskazanej kwocie, przy czym sąd II instancji w związku z apelacją wnioskodawcy dokonał na jego korzyść korekty</p>		

orzeczenia, o czym w dalszej części uzasadnienia.

W tym miejscu należy wskazać jedynie skarżącemu, iż zarzut obrazy art. 410 k.p.k. z uwagi na zaniechanie analizy całego zebranego w sprawie materiału dowodowego może być uwzględniony jedynie wtedy, gdy dotyczy on pominięcia dowodów o istotnym znaczeniu dla wydanego rozstrzygnięcia. W sprawie zaś sąd meriti przy rozstrzygnięciu nie pominął żadnego dowodu. Zgodnie zaś ze słuszną tezą do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2022 r. IV KK 220/22 zarzut naruszenia art. 410 k.p.k. może być zasadny w przypadku, gdyby sąd opierał się w sprawie na materiale dowodowym, który w sprawie nie został ujawniony, bądź orzekał w oparciu jedynie o część ujawnionego materiału dowodowego, a analiza akt i uzasadnienia wskazuje, że powyższa sytuacja nie miała miejsca.

W sprawie nie doszło także do błędu w ustaleniach faktycznych, albowiem skarżąca wyłączenie przedstawia okoliczności ustalone w sprawie, w jej przekonaniu jako zasadne. Tymczasem zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, nie może się sprowadzać do samej tylko odmiennej oceny materiału dowodowego, lecz powinien polegać na wykazaniu, jakich uchybień w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego dopuścił się sąd w dokonanej przez siebie ocenie materiału dowodowego.

Lp.	Zarzut	
	Pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżył wyrok w całości w	# zasadny

zakresie oddalenia wniosku o przyznanie odszkodowania oraz w części dotyczącej nieprzyznania zadośćuczynienia za krzywdę doznaną z powodu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania ponad kwotę 15.000 złotych.

częściowo zasadny

niezasadny

Na zasadzie art. 427 § 2 kpk i 438 pkt 1, 2-4 kpk wyrokowi zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść wyroku polegający na przyjęciu, że wskutek zatrzymania poszkodowany jedynie musiał skorzystać z poradni psychiatrycznej, w sytuacji, gdy z karty leczenia szpitalnego, kwitu depozytowego z wykazem leków jakie posiadał zatrzymany w momencie zatrzymania oraz jego zeznań wynika, że w związku ze zdarzeniem na okres od 13 marca 2020r. do 3 kwietnia 2020 musiał on zostać przymusowo umieszczony w szpitalu psychiatrycznym ze względu na tendencje samobójcze.

- obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 552 § 1 kpk w zw. art. 552 § 4 kpk przez brak zasądzenia odszkodowania i przyjęcie wbrew treści tego przepisu zadośćuczynienia w wysokości zaniżonej i nieadekwatnej do okoliczności sprawy,

- obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 410 kpk i art. 424 kpk przez przyjęcie w uzasadnieniu wyroku, że pokrzywdzony korzystał tylko z porady psychiatrycznej w sytuacji, gdy w okresie 13.03.2020r. do 3.04.2020r. ze względu na stan zdrowia przymusowo został umieszczony w szpitalu psychiatrycznym ze względu na tendencje samobójcze.

	<p>Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł odpowiedź na apelacje pozostałych stron, jak też w dniu 31 grudnia 2021r. pismo, oraz w dniu 28 października 2022r. wniosek o zasądzenie kwoty 36 tysięcy w miejsce 30 tys. złotych, wskazując na zmniejszenie realnej wartości dochodzonego odszkodowania (k. 188).</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Na wstępie należy odnieść się do szeroko rozbudowanego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych. Błąd w ustaleniach faktycznych może mieć dwie postacie, tj. błędu „braku” albo błędu „dowolności”. W obu przypadkach to uchybienie dotyczy sytuacji, gdy prawidłowo ujawniono dowody stanowiące podstawę orzeczenia, a także dokonano prawidłowej ich oceny. Oznacza to, że sąd, ustalając stan faktyczny, wziął pod uwagę wszystkie dowody ujawnione w postępowaniu, gdy orzekał na posiedzeniu, albo gdy orzekał na rozprawie – ujawnione na tym forum (art. 410 kpk), a także prawidłowo je ocenił art. 7 kpk. Natomiast ustalając stan faktyczny na podstawie tych dowodów, sąd pominął wynikające z nich fakty istotne w sprawie albo ustalił fakty, które wcale z danego dowodu nie wynikają lub wynikają, ale zostały zniekształcone. W pierwszym przypadku błąd („braku”) polega na nieustaleniu określonego faktu, który wynika z dowodu. W drugim przypadku błąd („dowolności”) ma miejsce wówczas, gdy w ustaleniach faktycznych został wskazany fakt, który nie</p>		

wynika z przywołanego dowodu, albo gdy z przywołanego dowodu wynika określony fakt, ale został on w ustaleniach faktycznych zniekształcony (przeinaczony). W sprawie pełnomocnik wnioskodawcy dowodzi, iż sąd ustalając stan faktyczny pominął okoliczność, że wnioskodawca po zatrzymaniu został umieszczony w szpitalu psychiatrycznym (błąd braku). Powyższe twierdzenie jest bezpodstawne, albowiem sąd I instancji wziął pod uwagę powyższą okoliczność, wynikającą z dokumentów medycznych i zeznań oraz zasadnie ustalił, że powyższa kwestia wpłynęła na znaczące podwyższenie kwoty zadośćuczynienia. Analiza uzasadnienia wskazuje, że ustalając stan faktyczny w sprawie sąd wskazał na okoliczność, iż wnioskodawca był hospitalizowany w szpitalu psychiatrycznym. Sąd meriti wziął także pod uwagę okoliczność użycia kajdanek, co także przełożyło się na wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia. W sprawie nie doszło do naruszenia art. 410 kpk i art. 424 kpk – poprzez przyjęcie, w uzasadnieniu określonej treści. Uzasadnienie wymusza samokontrolę sądu, który musi wykazać, że orzeczenie jest materialnie i formalnie prawidłowe oraz odpowiada wymogom sprawiedliwości, dokumentuje argumenty przemawiające za przyjętym rozstrzygnięciem, jest podstawą kontroli zewnętrznej przez organy wyższych instancji, służy indywidualnej akceptacji orzeczenia oraz umacnia poczucie zaufania społecznego i demokratycznej kontroli nad wymiarem sprawiedliwości; wzmacnia bezpieczeństwo prawne (postanowienie TK z 11.04.2005 r., SK 48/04, OTK-A 2005/4,

poz. 45). W sprawie uzasadnienie wyroku wskazuje logiczny proces, który doprowadził sąd do wniosków sprecyzowanych w sentencji orzeczenia. Sąd meriti czytelnie wskazał w uzasadnieniu, jakie fakty uznał za ustalone, na czym opierał poszczególne tezy. Analiza uzasadnienia pozwala ustalić stopień racjonalności ocen zawartych w zaskarżonym orzeczeniu. Wbrew też twierdzeniom skarżącego, zgodnie z art. 410 kpk, podstawę wyroku stanowiły wszystkie okoliczności ujawnione w toku rozprawy głównej, w tym hospitalizacji wnioskodawcy, a nie tylko porad medycznych.

Z treści uzasadnienia apelacji wynika, że dokonano przeszukania mieszkania i naruszono nietykalność cielesną wnioskodawcy, powyższe tezy niewątpliwie wykraczają poza zakres zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, przeszukanie było bowiem procesową konsekwencją zatrzymania. W zakresie ewentualnej kwestii naruszenia nietykalności cielesnej, są ku temu odpowiednie możliwości procesowe, dochodzenia swoich praw. Absolutnie nie można zgodzić się z tezami, iż informacje w aktach sprawy – dotyczące prowadzonego postępowania – naruszały dobre imię pokrzywdzonego, albowiem sens takich twierdzeń uniemożliwiałby, czy wręcz paraliżował możliwość prowadzenia jakiegokolwiek postępowania, prowadzącego także teoretycznie w innych sprawach np. do umorzenia, czy uniewinnienia.

Skarżący postawił także zarzut dotyczący oddalenia wniosku o zasądzenie odszkodowania. W tym zakresie postawiono zarzut obrazy prawa materialnego. Prawem

materialnym, w rozumieniu art. 438 pkt 1 i 1a kpk, jest nie tylko prawo karne materialne, ale także są nim inne dziedziny prawa materialnego, np. cywilne, administracyjne, finansowe, a także – w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych – prawo materialne obce, np. w postępowaniu ekstradycyjnym. Ponadto norma o charakterze materialnoprawnym może wynikać z innego aktu prawnego niż ustawa, np. z rozporządzenia. Niemniej jednak art. 552 § 1 kpk, będący *lex specialis* w stosunku do przepisów prawa cywilnego, stanowi właśnie materialną podstawę dochodzenia odszkodowania za poniesioną szkodę. Trudno w realiach sprawy uznać za szkodę konieczność posprzątania mieszkania, powrotu komunikacją miejską, zapoznania się z aktami sprawy, kserokopii dokumentów, czy kosztów dojazdu rodziców. W postępowaniu w przedmiocie odszkodowania z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania ciężar udowodnienia wysuwanych roszczeń spoczywa na wnioskodawcy, jako stronie, która z określonego twierdzenia wywodzi określone skutki prawne. Tym samym to wnioskodawca, aby skutecznie dochodzić swoich roszczeń, musi udowodnić wszystkie okoliczności uzasadniające podstawę faktyczną i wysokość dochodzonego odszkodowania, ponosząc konsekwencje niepowodzenia w tym względzie. Przepis 322 kpc, który w zw. z art. 558 kpk może znaleźć zastosowanie w postępowaniu prowadzonym w oparciu o przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, pozwala sądowi zasądzić odpowiednią sumę według swojej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności

sprawy, jeżeli uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe, nader utrudnione lub oczywiście niecelowe, jednak warunkiem zastosowania art. 322 kpc jest przesądzenie istnienia szkody majątkowej (dochodzonej należności). Niemniej istnienie szkody, bądź to pod postacią rzeczywistego uszczerbku, bądź nieodniesionej korzyści, jako przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa musi być wykazana na zasadach ogólnych przy zastosowaniu reżimu dowodzenia przewidzianego w procedurze karnej, nie zwalniając jednocześnie wnioskodawcy z obowiązku wskazania środków dowodowych niezbędnych do udowodnienia wysokości dochodzonego roszczenia. Innymi słowy po rozwiązaniu to, Sąd meriti może sięgnąć dopiero wówczas, gdy poniesienie szkody zostanie wykazane, a jedynie ściśle udowodnienie jej rozmiaru jest niemożliwe lub nader utrudnione. W sprawie poniesienie realnej szkody nie zostało przez wnioskodawcę wykazane. Wskazywane zaś przez skarżącego okoliczności dotyczące przejazdu komunikacją, wykonywanie kopii z akt, czy inne czynności opisane w uzasadnieniu apelacji, nie stanowią szkody w rozumieniu art. 552 § kpk. Ponownie podkreślić należy, że przepis art. 322 kpc w żadnym wypadku nie uzasadnia przyznania odszkodowania według oceny Sądu w sytuacji, gdy sam fakt powstania szkody nie został udowodniony. Zważywszy, że w badanych realiach strona wnioskująca nie zdołała wykazać zaistnienia szkody majątkowej w następstwie niewątpliwie niesłusznego zatrzymania wnioskodawcy, ewentualny zarzut

<p>obraży art. 322 k.p.c. musi zostać uznany za oczywiście bezpodstawny, tak jak i pozostałe wskazane w apelacji.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części dotyczącej pkt I i II poprzez przyznanie K. Ł. kwoty 30 tys. złotych odszkodowania i zadośćuczynienia za krzywdę doznaną z powodu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w wysokości określonej we wniosku</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>W ocenie sądu odwoławczego, wniosek o zasądzenie odszkodowania jest całkowicie bezpodstawny, a sąd II instancji podziela w tym zakresie zapatrywania i ustalenia Sądu Okręgowego. W ocenie sądu także kwota 15 tys. złotych zasądzona tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty była zasadna. Tym niemniej w sprawie należy rozważyć kwestię podwyższenia zasądzonej kwoty. Wskazać należy, iż sprawa oczekiwiała na rozpoznanie od dnia 13 sierpnia 2021r. (k. 169). Pełnomocnik wnioskodawcy wskazywał na utratę wartości zasądzonego odszkodowania i wniósł o przyspieszenie terminu.</p> <p>W sprawie wyrok sądu II instancji zapadł dopiero 24 kwietnia 2023r., po skierowaniu sprawy na termin.</p> <p>Sąd I instancji ustalając wysokość zasądzonego zadośćuczynienia</p>		

odwołał się do przeciętnego poziomu życia i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w maju 2021r. Uznając zatem słuszność ustaleń sądu meriti, mając na uwadze okoliczność, że w pierwszym kwartale 2023r. wynosiło 7 178, 40 złotych (dane GUS), należało odpowiednio, procentowo zwiększyć kwotę do 21 tys. złotych, tak, aby orzeczenie było orzeczeniem sprawiedliwym i skutecznym, jak też jest zgodne z kierunkiem apelacji.

Tym niemniej sąd II instancji nie podzielił wniosków pełnomocnika domagającego się już kwot 36 tys. złotych. Sąd I instancji trafnie miarkował żądanie wniosku, dochodząc do przekonania, iż kwota zadośćuczynienia w wysokości ponad 15.000 zł byłaby niewspółmiernie wysoka w stosunku do doznanej przez wnioskodawcę krzywdy. Sąd ustalał bowiem kwotę zadośćuczynienia, wając siłę nabywczą pieniądza, czas zatrzymania wnioskodawcy, doznane krzywdy i konsekwencje dla życia wnioskodawcy. Zmiana dokonana przez sąd odwoławczy wiąże się ze zmianą właśnie siły nabywczej pieniądza i koniecznością odniesienia się do punktu ustaleń sądu I instancji, który uległ zmianie.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. <u>Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</u>	

	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
<u>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
<p>Na skutek apelacji wniesionych przez pełnomocnika wnioskodawcy, prokuratora, Komendanta Powiatowego Policji od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 maja 2021r. sygn. akt VIII Ko 116/20</p> <p>V. wyrok w zaskarżonej części, w zakresie rozstrzygnięcia z pkt 1, zmieniono w ten sposób, iż podwyższono kwotę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę do 21 000 (dwadzieścia jeden tysięcy) złotych,</p> <p>VI. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy,</p> <p>VII. wydatkami postępowania odwoławczego obciążono Skarb Państwa,</p> <p>VIII. zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru przed Sądem Apelacyjnym.</p>	
Zwięźle o powodach zmiany	
<p>W ocenie sądu odwoławczego, dwie apelacje Prokuratora Okręgowego i Komendanta Powiatowego Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z/ s w S. nie były zasadne, a apelacja pełnomocnika wnioskodawcy doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku na korzyść wnioskodawcy. Analizując zaskarżony wyrok stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy nie uchybił regułom rzetelnego procesu. Sąd ten prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe oraz wszechstronnie rozważył i ocenił zebrane dowody przemawiające za przyjętymi ustaleniami faktycznymi, trafnie ustalając zakres odpowiedzialności Skarbu Państwa. Wskazać należy, że wywiedzione w tej sprawie apelacje nie zawierają rzeczowych argumentów</p>	

dających podstawę do podważenia logiki wywodów Sądu I instancji zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W tym uzasadnieniu w sposób logiczny zostały wyjaśnione przyczyny dokonanej oceny dowodów, która jest zgodna z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniemi wiedzy i doświadczenia życiowego. Tok rozumowania Sądu I instancji w pełni zasługuje na aprobatę. Nie budzą zatem zastrzeżeń poczynione w sprawie ustalenia faktyczne. Należy podkreślić, że ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę wyroku tylko wtedy mogą być skutecznie zakwestionowane, gdy okaże się, że zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez Sąd z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Natomiast możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez Sąd błędów w ustaleniach faktycznych. Ocena dowodów - dokonana przez Sąd I instancji z zachowaniem kryteriów określonych w art. 7 kpk i oparte na nich ustalenia, nie noszą cechy dowolności.

<u>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>		
<u>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</u>		
1.1.	Nie dotyczy	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.

Zwiąże o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Nie dotyczy		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>		
Nie dotyczy		
<u>5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</u>		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
	Nie dotyczy	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Zgodnie z treścią art. 554 § 4 kpk postępowanie jest wolne od kosztów

7. PODPIS		
Katarzyna Capałowska Katarzyna Wróblewska Beata Adamczyk - Łabuda		

<u>1.3 Granice zaskarżenia</u>			
Wpisać kolejny numer załącznika #			
Podmiot wnoszący apelację	Oskarżyciel publiczny – Prokurator Okręgowy w Warszawie		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 maja 2021r. sygn. akt VIII Ko 116/20		
<u>1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
<u>1.3.2 Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<u>1.4. Wnioski</u>		
#	uchylenie	# zmiana

<u>1.3 Granice zaskarżenia</u>	
--------------------------------	--

Wpisać kolejny numer załącznika #			
Podmiot wnoszący apelację	Skarb Państwa Komendant Powiatowy Policji dla Powiatu Warszawskiego – Zachodniego z/s w S.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie w VIII Wydziale Karny z dnia 10 maja 2021r. sygn. akt VIII Ko 116/20		
<u>1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
<u>1.3.2 Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<u>1.4. Wnioski</u>		
#	uchylenie	# zmiana

<u>1.3 Granice zaskarżenia</u>	
--------------------------------	--

Wpisać kolejny numer załącznika #			
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie w VIII Wydziale Karny z dnia 10 maja 2021r. sygn. akt VIII Ko 116/20		
<u>1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
<u>1.3.2 Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<u>1.4. Wnioski</u>		
#	uchylenie	# zmiana